

■ ■ ■ Vi må bli bedre til å følge opp og måle resultatene av norsk bistand. Høyre bør alliere seg med KrF, skriver **Inge Tvedten**, seniorforsker ved CMI.

Bedre bistand

INNLEGG Bistand

Høyre har lagt fram et forslag til ny bistandspolitikk konsentrert om reduksjon, konsentrasjon og endring av virkemidler, til sterke protester fra den rødgrønne regjeringen og involverte fra sivil samfunn og forskningsmiljøene. Forslaget bør tas alvorlig, ikke bare fordi et

GIRMENING. Utgangspunktet for all bistand må være fattigdomsreduksjon, skriver Inge Tvedten.

regjeringsskifte er høyst sannsynlig, men også fordi den rødgrønne regjeringen i realiteten har forlatt bistandens hovedmål om fattigdomsreduksjon.

En-prosent målet for norsk bistand er blitt en tvangstrøye, og har ført til en selvgodhet hos norske bistandsmyndigheter det ikke er grunnlag for. For mange programmer og prosjekter igangsettes og videreføres uten tilstrekkelig kvalitet og relevans. Bistandsbudsjettet må ikke nødvendigvis reduseres, men kvalitet og relevans for fattigdomsreduksjon må være avgjørende – også om det innebærer reduserte overføringer.

Bistanden representerer i realiteten et lite bidrag til utvikling og fattigdomsreduksjon sammenlignet med for eksempel nasjonal fordelingspolitikk, tilbakeføring av penger fra emigranter og næringsutvikling.

Således er politisk dialog knyttet til demokrati, økt innvandring, lettelse av restriksjoner på import til Norge og økte investeringer i u-land langt viktigere bidrag til utvikling.

Det er mange gode grunner til en sterkere konsentrasjon av bistanden, og Afrika er en naturlig prioritering. Fortsatt er 28 av de 30 minst utviklede land i verden afrikanske – målt i forhold til inntekt, helse/levialder og utdannelse. Land som skal prioriteres bør være blant de fattigste. I mellominntektsland, som nå mottar store deler av norsk bistand, er fattigdommen først og fremst et fordelingsproblemmål det ikke kan være Norges oppgave å løse.

Utgangspunktet for all bistand må være fattigdomsreduksjon for at bistanden skal ha

DE FATTIGSTE BØR PRIORITERES. Det er mange gode grunner til en sterkere konsentrasjon av bistanden, og Afrika er en naturlig prioritering, skriver artikkelforfatteren. Her fra Dadaab, Kenya.

Foto: Spencer Platt, Getty Images/NTB Scanpix

mening. Alle tiltak må kunne vise resultater i forhold til dette overgripende målet. Dette fordrer en langt sterkere satsing på oppfølging og måling av resultater gjennom ulike tilnærminger og metoder enn det som har vært tilfellet.

Identifisering av sektorer og typer av tiltak for norsk bistand må ta utgangspunkt i fattiges behov. Sett fra fattiges ståsted er arbeid og inntekt helt avgjørende for overlevelse og selvrespekt; dårlig helse og sykdom har de mest umiddelbare negative konsekvensene; og utdannelse er sentralt for at fattige på sikt skal kunne bedre sin livssituasjon. Næringslivsengasjementet bør fokusere på støtte til typer av virksomheter som er arbeidsintensive og fattigdomsreducerende.

I tillegg bør en tenke nytt og satse på nye aktører og innovative virksomheter. Det er gode grunner til økt satsing på fiskerier, slik Høyre foreslår, men da med mindre fokus på industrielle som nå og mer på småskalafiske som i større grad kommer fattige direkte til gode

gjennom arbeidsplasser, inntekt og tilgang til proteiner.

Et godt eksempel på innovativ bistand er norske Design uten grenser, som bidrar til innovasjon, etablering av småbedrifter og utvikling av hjelpemidler for de fattigste og mest marginaliserte.

Høyres bistandsprogram vil bare være gjennomførbart dersom det tuftes på de positive aspektene ved konservativ ideologi og politikk: Respekt for menneskerettigheter og en grunnleggende forståelse og respekt for enkeltmennesker som uforskyldt er fattige og har det mye vanskeligere enn oss – selv om de måtte komme fra andre himmelstrøk og kulturer.

Skal et slikt prosjekt kunne virkeliggjøres, må Høyre alliere seg med KrF i regjering. Fremskrittspartiet har vist at partiet i realiteten ikke deler disse verdiene, og har programfestet et budsjett som vil rasere bistanden.

■ **Inge Tvedten**, seniorforsker, Chr. Michelsen Institutt (CMI)

rende, er vi nødt til å bestemme oss for hva slags verdi seksualitet har. For å avgjøre om fengselsoppgjøringer korrumpere straffesystemet, er vi nødt til å bestemme oss for hva slags formål straffesystemet tjener. Og for å bestemme om vi skal tillate kjøp og salg av organer, eller leiesoldater i krigene våre, er vi nødt til å tenke gjennom begreper som menneskeverd og borgeransvar.

Disse spørsmålene er kontroversielle, og de blir som regel unngått i den offentlige debatten. Det er et feilgrep. Vi er motvillige til å ta opp moralske spørsmål i politikken, og det har gjort oss ute av stand til å tenke over et av de viktigste

■ **ALT KAN KJØPES FOR PENSJONER.** Er det greit å betale folk for å stå i kø for deg, eller å kjøpe denne tjenesten, spør artikkelforfatteren. Dette praktiseres i USA. Foto: M. Spencer Green, AP/NTB Scanpix

spørsmålene i vår tid: På hvilke områder er markeder nyttige, og hvor hører de ikke hjemme?

■ **Michael J. Sandel underviser i politisk filosofi ved Harvard University. Han har skrevet boken *What Money Can't Buy: The Moral Limits of Markets, som ga grunnlag for denne kommentaren.* Copyright: Project Syndicate, 2012.**

Skal vi spise mer? Skal vi pådytte barna og barnebarna våre enda flere ting de strengt tatt ikke trenger? Skal vi overlate reparasjonskostnadene til dem? Eller skal vi gå mer på tur sammen i skogen og skiløypa, som fortsatt er gratis?

Jeg sparer. Vi bør alle spare. Men vi er alle også tjent med å ha et gjennomtenkt forbruk og en livsstil som ikke gir økologiske og sosiale fotavtrykk større enn hva kloden og etikken tåler. Det tiltagende hysteriet rundt pensjoner gjør

ikke det lettere, men blir del av en forbrukskultur som fjerner seg mer og mer fra muligheten for en bærekraftig fremtid.

Hvorfor skrives det ikke like mye om behovet for pensjonisters visdom, tid og kjærlighet? Det teller mye mer. Så kan pensjonseksperter finne seg andre jobber, eller gå av med tidligpensjon.

■ **Andrew P. Kroglund, informasjonssjef ved utviklingsfondet**